

การบริการแอปพลิเคชันภาครัฐสู่ช่องทางการสนับสนุนการออกเสียงประชามติ

พิรุวรรณ กิติคุณ

วิทยากรชำนาญการ

กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดให้วันที่ 7 สิงหาคม 2559 เป็นวันออกเสียงประชามติ โดยกำหนดให้มีการออกเสียงประชามติใน 2 ประเด็น โดยประเด็นแรก คือ การให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ทั้งฉบับ และประเด็นที่สอง คือ การให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบประเด็นเพิ่มเติมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ “ท่านเห็นชอบหรือไม่ว่า เพื่อให้การปฏิรูปประเทศเกิดความต่อเนื่องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ สมควรกำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลว่า ในระหว่าง 5 ปีแรก นับแต่วันที่มีรัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ ให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี” นั้น ส่งผลให้ภาครัฐเกิดภารกิจสำคัญเพื่อสนับสนุนการออกเสียงประชามติขึ้น ซึ่งภารกิจดังกล่าวประกอบด้วย ภารกิจการให้ความรู้เกี่ยวกับสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ ภารกิจการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ และภารกิจการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในการออกเสียงประชามติ (รัฐบาลไทย, 2559)

ในการนี้ ภาครัฐได้เล็งเห็นช่องทางในการสนับสนุนภารกิจดังกล่าว โดยนำการบริการแอปพลิเคชันภาครัฐมาใช้ประโยชน์ภายใต้ความมุ่งหมายให้ประชาชนเข้าใจเนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญ และเชิญชวนประชาชนออกไปใช้สิทธิลงประชามติ รวมทั้งสังเกตการณ์ ฝ้าระวัง และป้องกันไม่ให้มีการทุจริตในการนับคะแนนลงประชามติ เพื่อให้การลงประชามติเป็นไปตามกฎหมายและเกิดความยุติธรรม ซึ่งในปัจจุบันภาครัฐได้มีการพัฒนาบริการแอปพลิเคชันภาครัฐเพื่อสนับสนุนการออกเสียงประชามติ จำนวน 3 แอปพลิเคชัน ได้แก่ แอปพลิเคชันฉลาดรู้ประชามติ แอปพลิเคชันดาวเหนือ และแอปพลิเคชันตาสับปะรด

อนึ่ง ในบทความนี้จะกล่าวถึงการบริการแอปพลิเคชันภาครัฐซึ่งเป็นช่องทางการสนับสนุนการออกเสียงประชามติในภารกิจต่าง ๆ โดยมุ่งหวังว่าประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติจะมีความเข้าใจถึงการบริการภาครัฐเพิ่มขึ้นและสามารถใช้บริการภาครัฐดังกล่าวให้เกิดประโยชน์ต่อไปทั้งในการออกเสียงประชามติและในการเลือกตั้งครั้งต่อ ๆ ไป

1. ช่องทางการสนับสนุนการออกเสียงประชามติ ในภารกิจการให้ความรู้เกี่ยวกับสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ โดยผ่านแอปพลิเคชันฉลาดรู้ประชามติ

แอปพลิเคชันฉลาดรู้ประชามติจัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ความรู้และอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติในการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของร่างรัฐธรรมนูญและกระบวนการออกเสียงประชามติ รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการออกเสียงประชามติ

ซึ่งมีทั้งรูปแบบตัวหนังสือและอินโฟกราฟิก โดยไม่มีการโน้มน้ำหนักใจ ไม่มีการใส่ความคิดเห็น แต่จะเป็นการใช้ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในร่างรัฐธรรมนูญมานำเสนอ

ที่มา : http://www.nsr.u.ac.th/News_detail.aspx?newsid=928

หน้าแรกของแอปพลิเคชันฉลาดรู้ประชาชาติจะมีนาฬิกาแสดงเวลานับถอยหลังวันออกเสียงประชามติ 7 สิงหาคม 2559 และเนื้อหาสาระภายในจะแบ่งออกเป็น 5 ส่วนหลัก คือ 1. ร่างรัฐธรรมนูญฉบับเต็ม 2. คำอธิบายสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ 3. ประชาชาติคืออะไร 4. กระบวนการออกเสียงประชามติ และ 5. เรียนรู้รัฐธรรมนูญแบบง่าย ๆ (โดยแบ่งหัวข้อออกเป็น 8 หัวข้อ ประกอบด้วย 1. ประชาชน 2. บริหารราชการแผ่นดิน 3. รัฐสภา 4. ศาล ศาลรัฐธรรมนูญ และองค์กรอัยการ 5. องค์กรอิสระ 6. การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ 7. การปฏิรูปประเทศ และ 8. บทเฉพาะกาล ซึ่งหากผู้ใช้งานสามารถอ่านเนื้อหาสาระของแอปพลิเคชันครบทั้งหมด จะได้รับประกาศนียบัตรแสดงความชื่นชม และสามารถแชร์ไปให้บุคคลอื่นรับทราบอีกด้วย)

นอกจากนี้ ยังมีข้อมูลเกี่ยวกับการสรุปสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติออกเสียงประชามติ หลักเกณฑ์และวิธีการแสดงความคิดเห็นในการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2559 และเว็บไซต์อื่นที่น่าสนใจ เช่น กกต. กรรมการร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ รวมทั้งมีหัวข้อการลงทะเบียนขอใช้สิทธิออกเสียงประชามตินอกเขตจังหวัด การลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร การดาวน์โหลดแอปพลิเคชันดาวเหนือ การดาวน์โหลดแอปพลิเคชันตา सबประต้ออีกด้วย

ทั้งนี้ แอปพลิเคชันฉลาดรู้ประชาชาติยังสามารถเชื่อมโยงไปยังแอปพลิเคชันดาวเหนือที่เป็นแอปพลิเคชันสำหรับนำทางผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติไปยังหน่วยออกเสียงประชามติที่ตนเองมีสิทธิออกเสียงประชามติ และแอปพลิเคชันตา सबประต้อที่เป็นแอปพลิเคชันสำหรับแจ้งข่าวการทุจริตการออกเสียงประชามติทุกรูปแบบ รวมถึงสามารถเชื่อมโยงไปยังระบบการลงคะแนนใช้สิทธิออกเสียงนอกเขตจังหวัด หากผู้ใช้งานมีความประสงค์

สามารถลงทะเบียนแจ้งใช้สิทธิออกเสียงนอกเขตได้เช่นกัน (กกด. เปิดตัวแอปฯ “ฉลาดู” ให้ค้นข้อมูลร่าง รธน.-ประชามติ, 2559)

แอปพลิเคชันฉลาดูรู้ประชามติจึงเป็นแอปพลิเคชันที่มีความครอบคลุมการทำประชามติที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและศึกษาเนื้อหาสาระของร่างรัฐธรรมนูญได้โดยง่าย สะดวก ทุกที่ และทุกเวลา ซึ่งหมายความว่าอยู่ที่ไหนก็สามารถอ่านรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ และในเวลาใดก็ตามที่ต้องการจะเรียนรู้เนื้อหาของรัฐธรรมนูญ ก็สามารถที่จะอ่านจากโทรศัพท์มือถือของตนเองได้ตลอดเวลา

2. ช่องทางการสนับสนุนการออกเสียงประชามติ ในภารกิจการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ โดยผ่านแอปพลิเคชันดาวเหนือ

ดาวเหนือแอปพลิเคชัน
“ดาวเหนือ” ได้แล้ววันนี้

ดาวน์โหลดแอปพลิเคชัน
“ดาวเหนือ” ได้แล้ววันนี้

ค้นหาสถานที่เลือกตั้ง
เช็คข้อมูลสิทธิการเลือกตั้ง
ใช้ง่าย
รวดเร็ว สะดวกสบาย

ดาวน์โหลดสำหรับ iPhone
สแกน QR Code ตามรูปภาพ
ด้านล่างจากมือถือของท่าน
เมื่อดาวน์โหลด App ไม่ใช้งาน

ดาวน์โหลดสำหรับ Android
สแกน QR Code ตามรูปภาพ
ด้านล่างจากมือถือของท่าน
เมื่อดาวน์โหลด App ไม่ใช้งาน

ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.ect.go.th
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

แอปพลิเคชันดาวเหนือจัดทำขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ โดยจะเป็นการนำทางผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติไปยังหน่วยออกเสียงประชามติที่ตนมีสิทธิ เมื่อดาวน์โหลดแอปพลิเคชันดาวเหนือเรียบร้อยแล้ว ระบบจะให้กรอกเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก ลงไปเพื่อค้นหา โดยระบบจะแสดงข้อมูลผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ ซึ่งประกอบด้วย ชื่อ นามสกุล เลขบัตรประจำตัวประชาชน หน่วยออกเสียงประชามติ ลำดับที่ สถานที่เลือกตั้ง และแผนที่ที่แสดงจุดพิกัดของสถานที่ออกเสียงประชามติ เพื่อให้ผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติสามารถเดินทางไปใช้สิทธิที่หน่วยออกเสียงประชามติได้ถูกต้อง และแม่นยำ เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการออกเสียงประชามติและส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย

ทั้งนี้ ภาครัฐใช้ระยะเวลาถึง 1 ปี ในการพัฒนาแอปพลิเคชันดาวเหนือ โดยให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและอาสาสมัครองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลงไปกำหนดพิกัดสถานที่ที่เป็นหน่วยเลือกตั้งทั้ง 95,000 หน่วย แล้วนำมาจัดสร้างเป็นแอปพลิเคชันดาวเหนือ ภายใต้งบประมาณกว่า 150,000 บาท เพื่อรองรับการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญที่จะมีขึ้นในวันที่ 7 สิงหาคม 2559 และต่อเนื่องถึงการเลือกตั้งที่จะเกิดขึ้นต่อไป (กกด. เปิดตัวแอป “ดาวเหนือ” ตรวจสอบสิทธิ์เลือกตั้ง – ประชามติร่าง รธน., 2559)

ที่มา : <http://www.thairath.co.th/content/566031>

อย่างไรก็ตาม แอปพลิเคชันดังกล่าวอาจมีข้อจำกัดในส่วนของผู้ที่ห่างไกลที่มีปัญหาเรื่องสัญญาณอินเทอร์เน็ต แต่ส่วนใหญ่คนชนบทจะทราบถึงหน่วยเลือกตั้งที่ตนเองมีสิทธิอยู่แล้วเพราะจะไม่มี การเปลี่ยนแปลงหน่วยเลือกตั้งบ่อย สำหรับข้อดีของแอปพลิเคชันดาวเหนือ คือ จะสามารถแก้ไขปัญหา ในเรื่องการเดินทางไปใช้สิทธิซึ่งจะเกิดขึ้นกับคนเมืองที่หน่วยเลือกตั้งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ซึ่งแอปพลิเคชันดาวเหนือจะสามารถตอบโจทย์นี้ได้เป็นอย่างดี

3. ช่องทางการสนับสนุนการออกเสียงประชามติ ในการกิจการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในการออกเสียงประชามติ โดยผ่านแอปพลิเคชันตาสับปะรด

แอปพลิเคชันตาสับปะรดจัดทำขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกต่อประชาชนในการแจ้งเบาะแสของการทุจริตการเลือกตั้ง และด้วยความสะดวก รวดเร็ว และทันสมัยของแอปพลิเคชันตาสับปะรด ข้อมูลจะถูกส่งเข้ามาดูแลและจัดเก็บรักษาอย่างปลอดภัยเพราะคำนึงถึงความปลอดภัยของพยาน และเป็นเงื่อนไขสำคัญในการนำระบบดังกล่าวมาใช้

ที่มา : http://www.nsr.u.ac.th/News_detail.aspx?newsid=928

เมื่อดาวนโหลดแอปพลิเคชันตาสับปะรดแล้ว หากต้องการส่งข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตการออกเสียงประชามติ จะสามารถดำเนินการได้โดยกรอกหมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 13 หลัก และระบบจะให้ใส่ข้อมูล ประกอบด้วย จังหวัดที่เกิดเหตุ วันเวลาที่เกิดเหตุ (โดยประมาณ) สถานที่เกิดเหตุ รายละเอียดการกระทำผิด และสามารถแนบหลักฐานประกอบ (ไฟล์ภาพ ไฟล์เสียง และไฟล์วีดีโอ) โดยข้อมูลดังกล่าว

จะถูกส่งมายัง กกต. กลาง และ กกต. จังหวัดที่แจ้งเหตุ เพื่อให้ กกต. จังหวัด ที่เป็นเจ้าของพื้นที่ได้ไปตรวจสอบเหตุที่รับแจ้งได้ทันที

แต่การรายงานข้อมูลการทุจริตการออกเสียงประชามติจะต้องเป็นข้อมูลที่เป็นความจริง หากนำเข้าข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น จะมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ซึ่งภาครัฐจะมีการกักเก็บข้อมูลที่ได้รับแจ้งและสืบค้นในกรณีที่น่าจะมีบุคคลใช้แอปพลิเคชันดังกล่าวเพื่อกลั่นแกล้งผู้ใดผู้หนึ่งหรือส่งข้อมูลที่เป็นเท็จ

นอกจากจะเป็นการแจ้งเหตุทุจริตการออกเสียงประชามติในเบื้องต้นแล้ว ยังมีขั้นตอนการให้ยืนยันว่าพร้อมเป็นพยานหรือไม่ ซึ่งจะมีขั้นตอนการสอบถามรายละเอียดเพื่อยืนยันเรื่องและตัวบุคคลอีกชั้นหนึ่ง โดยประชาชนที่แจ้งจะยืนยันเป็นพยานหรือไม่ก็ได้ ซึ่งในเรื่องพยานจะยังคงใช้กฎหมายคุ้มครองพยานในการดูแล (ทันสมัย! กกต. เปิดตัวแอปพลิเคชัน “ตา सब ประรด” ให้ ปชช. แจ้งทุจริตออกเสียงประชามติ เริ่มเปิดให้ดาวน์โหลด 11 เม.ย. 59 ยัน ข้อมูลที่แจ้งให้ กกต. ทราบจะเป็นความลับ เพื่อความปลอดภัยของตัวคนแจ้ง, 2559)

การเพิ่มช่องทางให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการรายงานเหตุผิดปกติหรือเหตุทุจริตในการลงคะแนนออกเสียงประชามติหรือการเลือกตั้ง จะมีส่วนช่วยให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างสุจริต บริสุทธิ์ ยุติธรรมยิ่งขึ้น ซึ่งภาครัฐมุ่งหวังว่าแอปพลิเคชันตา सब ประรดจะเป็นอีกช่องทางที่ช่วยในการป้องปรามผู้ที่คิดจะทำการทุจริตให้เกรงกลัวและไม่กล้ากระทำความผิดในการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญที่จะมีขึ้น

บทสรุปและข้อคิดเห็นของผู้ศึกษา

การมีช่องทางสนับสนุนการออกเสียงประชามติผ่านแอปพลิเคชันภาครัฐบนอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการภาครัฐได้ง่ายและกว้างขวางมากขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนในด้านการรับรู้ข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการออกเสียงประชามติที่มาจากพื้นฐานของความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นกลไกหนึ่งที่ภาครัฐนำมาใช้ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน และสร้างจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อหน้าที่พลเมืองโดยการมีส่วนร่วมในการป้องปรามการทุจริตในการออกเสียงประชามติและการเลือกตั้งในอนาคต

บรรณานุกรม

- กต. แดงเปิดตัวแอป “ตาสับปะรด” รับออกเสียงประชามติ. (24 มีนาคม 2559). **INDEPENDENT NEWS NETWORK**. สืบค้น 3 มิถุนายน 2559 จาก <http://www.innnews.co.th/show/687364>
- กต. เปิดตัวแอป “ดาวเหนือ” ตรวจสอบสิทธิ์เลือกตั้ง – ประชาชนติร่างรธน.. (22 มกราคม 2559). **ข่าวสด**. สืบค้น 2 มิถุนายน 2559 จาก http://www.khaosodonline.com/view_newsonline.php?newsid=1453400409
- กต. เปิดตัวแอปพลิเคชัน “ฉลาดรู้ประชามติ”. (16 พฤษภาคม 2559). **คมชัดลึกออนไลน์**. สืบค้น 1 มิถุนายน 2559 จาก <http://www.komchadluek.net/detail/20160516/227760.html>
- กต. เปิดตัวแอปพลิเคชันดาวเหนือแล้ว. (21 มกราคม 2559). **สำนักข่าวไทย**. สืบค้น 1 มิถุนายน 2559 จาก <http://www.tnamcot.com/content/385593>
- กต. เปิดตัวแอปฯ “ฉลาดรู้ ประชาคมติ” ไว้ศึกษาหาความรู้ร่าง รธน.. (16 พฤษภาคม 2559). **ประชาชาติธุรกิจออนไลน์**. สืบค้น 1 มิถุนายน 2559 จาก http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1463381522
- กต. เปิดตัวแอปฯ “ฉลาดรู้” ให้ค้นข้อมูลร่าง รธน.-ประชามติ. (16 พฤษภาคม 2559). **ไทยรัฐออนไลน์**. สืบค้น 1 มิถุนายน 2559 จาก <http://www.thairath.co.th/content/621026>
- กต. เปิดตัวแอปฯ “ดาวเหนือ” อำนวยความสะดวกเลือกตั้ง. (21 มกราคม 2559). **โพสต์ทูเดย์**. สืบค้น 2 มิถุนายน 2559 จาก <http://www.posttoday.com/politic/411600>
- กต. เปิดตัวแอปฯ “ตาสับปะรด” ให้ ปชช. แจ้งทุจริต ออกเสียงประชามติ. (24 มีนาคม 2559). **ไทยรัฐออนไลน์**. สืบค้น 3 มิถุนายน 2559 จาก <http://www.thairath.co.th/content/595571>
- กต. เปิดตัวแอปพลิเคชัน “ฉลาดรู้ประชามติ” ให้ประชาชนเข้าถึงร่าง รธน.. (16 พฤษภาคม 2559). **ผู้จัดการออนไลน์**. สืบค้น 1 มิถุนายน 2559 จาก <http://www2.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9590000049118>
- กต. เปิดตัวแอปฯ “ดาวเหนือ” นำทางผู้ใช้สิทธิสู่หน่วย ลต.. (21 มกราคม 2559). **ไทยรัฐออนไลน์**. สืบค้น 1 มิถุนายน 2559 จาก <http://www.thairath.co.th/content/566031>
- กต. เร่งพัฒนาแอปพลิเคชัน “ดาวเหนือ” อำนวยความสะดวกเลือกตั้ง-ลงประชามติ. (22 กรกฎาคม 2558). **ผู้จัดการออนไลน์**. สืบค้น 2 มิถุนายน 2559 จาก <http://www.manager.co.th/Home/ViewNews.aspx?NewsID=9580000083099>
- ทันสมัย! กต. เปิดตัวแอปพลิเคชัน “ตาสับปะรด” ให้ ปชช. แจ้งทุจริตออกเสียงประชามติ เริ่มเปิดให้ดาวน์โหลด 11 เม.ย. 59 ยัน ข้อมูลที่แจ้งให้ กต. ทราบจะเป็นความลับ เพื่อความปลอดภัยของตัวคนแจ้ง. (24 มีนาคม 2559). **สำนักข่าวอิศรา**. สืบค้น 3 มิถุนายน 2559 จาก https://www.isranews.org/isra-news/item/45756-news_45756.html

“ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กำหนดวันออกเสียงประชามติ” (20 เมษายน 2559).

ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 133 ตอนที่ 32 ก, น. 11.

เปิดตัวแอป "ตาสับปรด" จับโกงโหวต! กกต. รับบัตรเลือกตั้ง ส.ส.ใบเดียวประหยัดขึ้น. (24 มีนาคม 2559).

ผู้จัดการออนไลน์. สืบค้น 3 มิถุนายน 2559 จาก

<http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9590000030677>

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. (6 มิถุนายน 2559). **ประชาสัมพันธ์แอปพลิเคชัน สำหรับให้ความรู้และ**

ความสะดวก เกี่ยวกับการออกเสียงประชามติ ในวันที่ 7 สิงหาคม 2559. สืบค้น 3 มิถุนายน 2559

จาก http://www.nsruc.ac.th/News_detail.aspx?newsid=928

รัฐบาลไทย. (8 พฤษภาคม 2559). **กระทรวงมหาดไทย สั่งการทุกจังหวัดเตรียมการสนับสนุนการออกเสียง**

ประชามติข้าราชการ 3 ด้าน คือ เร่งให้ความรู้สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญ การอำนวยความสะดวก

และการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย. สืบค้น 1 มิถุนายน 2559 จาก

[http://www.thaigov.go.th/index.php/th/news-ministry/2012-08-15-09-42-](http://www.thaigov.go.th/index.php/th/news-ministry/2012-08-15-09-42-33/item/102919-id-102919?tmpl=component&print=1)

[33/item/102919-id-102919?tmpl=component&print=1](http://www.thaigov.go.th/index.php/th/news-ministry/2012-08-15-09-42-33/item/102919-id-102919?tmpl=component&print=1)

แอปฯ ตาสับปรด เผยชื่อ 'สุรนนท์' ส่อผิด ก.ม.ประชามติ ส่ง กกต. พิจารณา. (30 พฤษภาคม 2559).

ไทยรัฐออนไลน์. สืบค้น 3 มิถุนายน 2559 จาก <http://www.thairath.co.th/content/628515>